

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/186/2016
Identifikačné číslo spisu:	4410219973
Dátum vydania rozhodnutia:	26.07.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4410219973.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V. W., trvale bytom H. a 2/ N. F., trvale bytom H., zastúpených JUDr. Zuzanou Bakovou, advokátkou v Dvoroch nad Žitavou, A. Józsefa 1, proti žalovanej Obci Čechy, so sídlom Čechy 135, zastúpenej JUDr. Kamilom Berešickým, advokátom v Nitre, Farská 33, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom Okresným súdom Nové Zámky pod sp. zn. 4C/261/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. januára 2016 sp. zn. 9Co/380/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia sú povinní zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež len „nižšie súdy“) z 19. marca 2015 č. k. 4C/261/2010-277, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie podielového spoluvlastníctva žalobcov k nehnuteľnosti bližšie identifikovanej žalobným návrhom (inak k pozemku o výmere 7.719 m² v obci a katastrálnom území Q., vytvorenému z niekdajšej pozemnoknižnej parcely geometrickým plánom, ďalej len „sporná nehnuteľnosť“) a žalobcom uložil povinnosť zaplatiť žalovanej k rukám jej advokáta náhradu trov konania (1 337,56 € do 3 dní); žalovanej okrem toho nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd takýto rozsudok odôvodnil vecnou správnosťou preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie i možnosťou stotožnenia sa s dôvodmi takéhoto rozhodnutia (poukaz na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“). K argumentácii súdu prvej inštancie doplnil tiež, že pôvodná parcela č. 770/5, majúca byť pridelená právnym predchodcom žalobcov (N. M. s manželkou), ktorej súčasťou bola i sporná nehnuteľnosť, sa v konečnom prídelovom pláne nenachádza a i zo svedeckých výpovedí vyplývalo, že prídelca N. M., zastávajúci v čase vybudovania n a spornej nehnuteľnosti futbalového ihriska tiež funkciu starostu (správne vtedy zrejme „predsedu MsNV“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len

„najvyšší soud“ alebo „dovolací soud“) nikdy netvrdil svoje vlastníctvo, nespochybňoval, že tu ide o pozemok obecný a s manželkou ani nikdy do držby spornej nehnuteľnosti nevstúpili (z ktorých dôvodov ako rozhodnutie súdu prvej inštancie sp. zn. ČD 1634/64 o zápise vlastníckeho práva štátu k spornej nehnuteľnosti, tak i následný záver rovnakého súdu o neskoršom vlastníctve žalovanej boli správnymi).

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Navrhli jeho zrušenie s vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili výlučne nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), resp. i nesprávnym hodnotením dôkazov nižšími súdmi. Nesprávne právne posúdenie podľa nich spočíva v nepreukázaní vlastníckeho práva žalovanej k spornej nehnuteľnosti, jej dobromyseľnosti pri užívaní a takto v nespĺnení podmienok vydržania (?), pričom zamietnutie žaloby za takejto situácie odníma žalobcom ich vlastnícke právo (?).

3. Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť (?), majúc za to, že správnymi sú skutkové zistenia nižších súdov nasvedčujúce správaniu sa žalovanej ako vlastníčky spornej nehnuteľnosti i jej vlastníckemu právu, pričom z dovolania uplatňujúceho jediný dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci podľa nej nie je ani zrejmé, v čom má byť posúdenie veci nesprávnym.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základného princípu C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenými osobami, riadne zastúpenými (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., od 1. júla 2016 § 429 ods. 1 C. s. p.) po preskúmaní prípustnosti dovolania dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Dovolaním šlo podľa úpravy procesného práva, platnej v čase začatia odvolacieho konania v tejto veci, napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). O. s. p. upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 237 a 238.

7. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (odsek 1); proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a tiež proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ak odvolací súd vyslovil vo výroku prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku, ktorým bola podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. vyslovená neplatnosť zmluvnej podmienky (odsek 3).

8. Dovolaním v prejednávanej veci nie je napádaný zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale rozsudok potvrdzujúci. Najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a preto ani nemohol vysloviť záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť. Rozsudok odvolacieho súdu napokon nemá ani znaky žiadneho z rozsudkov uvedených v ust. § 238 ods. 3 O. s. p. Prípustnosť dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. vyvodíť nešlo.

9. Dovolanie by vzhľadom na práve uvedené mohlo byť preto procesne prípustné len vtedy, ak by v konaní, v ktorom bol dovolaním napádaný rozsudok vydaný, došlo k niektorej z procesných väd

zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nie je pritom relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii niektorej takejto vady (alebo aj viacerých takýchto vád), ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade (resp. vadám) skutočne došlo.

10. Žalobcovia žiadnu z procesných vád konania uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. výslovne netvrdili a existencia týchto vád nevyšla najavo v dovolacom konaní ani pri ich skúmaní dovolacím súdom ex officio (z tzv. úradnej povinnosti). Prípustnosť dovolania v prejednávanej veci preto nemohli založiť ani takéto vady či aspoň jedna z nich.

11. To platilo aj s prihliadnutím k len všeobecným tvrdeniam z dovolania o nepresvedčivosti rozhodnutí (nižších súdov) v tejto veci a o nesprávnom hodnotení dôkazov, keď prvá z takýchto námietok by mohla byť považovaná za námietku zaťaženia výsledku konania (primárne pred odvolacím a sekundárne pred prvoinštančným súdom) vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

12. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

13. Pri vyjdení zo stanoviska pod 12. zhora má dovolací súd za to, že obsah spisu v prejednávanej veci nedáva žiaden podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť vyššie citovanej právnej vety. Dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu (predstavujúci obraznú vstupnú bránu k posudzovaniu aj jemu predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie) totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská žalobcov i žalovanej k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i vyjadrenia k nemu, ako i právne názory vysvetlené v odôvodnení. Nech a j z formálneho hľadiska b y takémuto rozhodnutiu š lo vytýkať nedostatok citácie rozhodných ustanovení právnych predpisov, podľa ktorých bola vec posudzovaná (z oblasti tzv. hmotného práva), treba tu mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (v minulosti a aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu tejto konkrétnej veci postupom podľa § 219 ods. 2 O. s. p., dnes podľa § 387 ods. 2 C. s. p.), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak po obsahovej stránke zahŕňa aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (ktoré objektívne uspokojivé vysvetlenie úvah vrátane tých právnych obsahuje).

14. Dovolatelia b y preto nemohli uspieť ani s prípadnou námietkou nepreskúmateľnosti rozsudkov nižších súdov; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací (resp. i prvoinštančný) súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka (dnes strany); ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nešlo).

15. Pokiaľ š lo o námietku spočínutia rozhodnutí nižších súdov na nesprávnom právnom posúdení veci, k tej je žiadúce odkázať na konštantnú judikatúru dovolacieho súdu, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ aj c/ O. s. p. možno prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo ale nie je tento prípad (tu por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho

súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/ 2013). Z uvedeného plynie, že na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (i keby bol prípadne namieste záver o ich opodstatnenom uplatnení) dovolací súd nemohol v tomto konaní prihliadať.

16. Pokiaľ žalobcovia namietali, že postup súdu v procese obstarávania (získovania) skutkových podkladov pre rozhodnutie, resp. aj hodnotenia dôkazov nebol správny, tu dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 (ods. 1) písm. f/ O. s. p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), reparablem však len v prípade procesne prípustného dovolania. Na tomto treba trvať zvlášť, ak súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy, posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (skôr § 120 ods. 1 O. s. p., dnes §§ 132 a 185 C. s. p.) a nie účastníkov konania a postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, taktiež nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (tu opäť por. R 37/1993 a R 125/1999).

17. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcov v prejednávanej veci nebolo prípustné podľa § 238 O. s. p. a dovolaním neboli tvrdené ani v dovolacom konaní nevyšli najavo vady uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C. s. p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozsudku odvolacieho súdu.

18. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť neprípustným dovolaním žalobcovia a právo na náhradu trov tohto konania tak vzniklo žalovanej (§ 438 ods. 1 a § 256 ods. 1 C. s. p.). Podľa § 262 ods. 1 C. s. p. dovolací súd rozhodol len o nároku na náhradu trov dovolacieho konania tak, že žalobcom uložil povinnosť zaplatiť ich náhradu žalovanej s tým, že výška tejto náhrady (a v tomto prípade aj platobné miesto v osobe advokáta žalovanej) bude (-ú) určená (-é) súdom prvej inštancie (samostatným uznesením takého súdu podľa § 262 ods. 2 a § 263 ods. 1 C. s. p.).

19. Dovolací súd pritom považuje za potrebné i tu zopakovať, čo už uzavrel najmä vo svojich uzneseniach z 23. marca 2017 sp. zn. 6 Cdo 222/2016 a zo 4. apríla 2017 sp. zn. 7 Cdo 123/2016 a síce, že nepovažuje za správnu takú interpretáciu ustanovenia § 262 ods. 1 (resp. i ods. 2) C. s. p., podľa ktorej má aplikáciu tohto ustanovenia zodpovedať výrok rozhodnutia o trovách konania vyslovujúci, že strana sporu má nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie o trovách konania priznávajúce ich náhradu musí byť totiž vykonateľné (§ 232 ods. 1 C. s. p.). Podľa výslovného znenia ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom) už len o výške náhrady trov konania (a v prípade zastúpenia advokátom podľa § 263 ods. 1 C. s. p. aj o prijímateľovi tejto náhrady). To ale znamená, že súd prvej inštancie v rozhodnutí podľa § 262 ods. 2 C. s. p. nemôže rozhodnúť aj o uložení povinnosti jednej sporovej strane zaplatiť náhradu trov konania druhej sporovej strane. Ak by napriek tomu takto rozhodol, prekročil by zákonné splnomocnenie, vyplývajúce mu z § 262 ods. 2 C. s. p., čím by zároveň nerespektoval článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a porušil by tak princíp legality ako jeden zo základných princípov právneho štátu. Neprípustnosť takého postupu preto nevyhnutne znamená, že o tom, kto a komu má povinnosť zaplatiť náhradu trov konania (ak samozrejme prichádza do úvahy priznanie ich náhrady), musí rozhodnúť súd rozhodujúci o

nároku na náhradu trov podľa § 262 ods. 1 C. s. p. Tomu musí zodpovedať aj formulácia tzv. náhradového výroku, t. j. musí v ňom byť uvedené, kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania s tým, že iba o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie. Len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady (tu rozumej výlučne o tom, koľko jednotiek meny prislúchajúca náhrada predstavuje) bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.